

сѣ стѣпове на най-гольмъ кръгъ токо на Равноденственный, и отъ него камъ Полюса всякога ся смалывать.

§. Д. Какъ ся опрѣдѣляватъ длѣжина и ширина.

35. Зачтото длѣжина и ширина сѣ основа на Географичѣ-тѣ, понося да знаемъ способа, что употрѣбляватъ за опрѣдѣленіе-то имъ.

Познаватъ ширинѣ-тѣ съ уприличеніе-то на тоя начинъ: Отстояніе-то отъ Равноденственный на едно мѣсто, или ширина-та му, равно е съ възвышеніе-то отъ Оризонта на Полюса. Ако за примѣръ ся намира подъ Равноденственный EE' (чрѣт. 5) небесный Полюсъ (прѣдполаганъ что тукъ ся забѣлѣжватъ тѣмко подъ Полярнѣ-тѣ Звѣздѣ) виждася право на Оризонта; затова възвышеніе-то на Полюса е ничто, зачто и тая ширина е ничто.

Зачтото прѣмѣстваніе-то на Полярнѣ-тѣ Звѣздѣ е спорядъ станвано-то пѣтуваніе по Земѣ-тѣ (11), явно е что, ако нѣкой отъ Равноденственный E отійва какъ Полюса P единъ стѣпъ, Звѣзда-та, която бѣше по-напрѣдъ на оризонта, ще ся покаже по-высоко единъ стѣпъ; ако ли нѣкой трѣгне напрѣдъ 2, 3, 4 стѣпове, и Звѣзда-та ще ся вижда възвышавана 2, 3, 4 стѣпове, и слѣдователно до Полюса, дѣто ще е отгорѣ надъ Оризонта тѣмко 90° , сирѣчь на възвышеніе равно съ ширинѣ-тѣ. Даклемъ възвышеніе-то на Полюса въ нѣкое мѣсто ще е равно съ ширинѣ-тѣ на то мѣсто.

36. Така за да познаемъ ширинѣ-тѣ на нѣкое мѣсто, доста е да можемъ прѣмѣримъ, съ нѣкое оръдіе, възвышеніе-то на Полюса надъ Оризонта. Затова употрѣбляватъ обыкновенено единъ четвъртинѣ кръгъ $Г A B$ (чрѣт. 6), раздѣленѣ на минуты и секунды. Основа $A B$ ся туря право камъ оризонта H , а на центрѣ A е поставена една двигателна ли-